

<sida1>

1841 [anteckning av okänd person]

Höglärde samt vidtberömd Herr Professor, och Riddare af Kongl. Majts Nordstjerne Orden!

Jag hade visserligen längesedan bordt besvara ärade skrifvelsen af den 9^{de} Martii; Men som bekant är, har jag icke mycken tid eller lust att skrifva, så länge som Lapparne äro i närheten. Sedan vi nu åter blifvit dem qvitta för en par 3 månader Tar jag mig friheten att så godt jag kan redogöra för de framställda frågorne rörande observationer i Karesuando.

Af de här bakefter Uptäckta observationerne öfver inträffade frost under sommar månaderne torde inhämtas, att ingen månad varit riktigt fri för nattfrost under sistförflutne Decennium; Antingen nu detta må härleda sig af polhöjden jämte ställets Uphöjda läge; eller af polar[-]isarnes närmande till Scandinavien,

<sida2>

eller af vindarnes Cycliska gång. Min enfaldiga mening är, att man här på stället borde vara temme[-]ligen fri för Nattfrost åtminstone i Julii månad, om det under den tiden voro beständigt lungt [lugnt]. Men så snart vinden kommer från N.W. N. eller N.O. så kan man icke vara säker, att antingen Potates[-]bladen eller hjortronen skola bära märken af den kyla, som vinden för med sig från fjellen. I Norrige till ex i Lyngen fruktar man icke för Nattfrost, när vinden är från Hafvet; men kommer en landvi[nd] så är icke Nattfrosten långt borta. Detta bevisar väl ingenting annat, än hvad som redan är tillräckligt bekant, att nemligen vinden förer kylan från fjellen långt in i landet. Om således Svenskarne och Norrskarne gifve sig att backa på Seveåsen, som afl. Past. Kohlström naivt nog yttrade sig så vore det ingen omöjlighet, att de härjande Nattfrosterne skulle Uphöra. det var skada, att dessa observationer blifvit afbrutna under Åren 1828, 1829, Då nämligen Thermomätern hade gått sönder, och måste skickas till lagning i Stockholm. Annars tror jag, att observations serien från 1830 till närvarande tid bör vara någorlunda säker; jag har inöfvat min Hustru att hålla observationer under min egen bortovaro, men som hon är Uptagen af Allehanda hushålls bestyr, så lära Nattfrosterne 1831 [?] icke blifvit så noga observerade då jag sjelf låg och väntade på Fransmännen i Alten. Föröfrigt då jag sjelf varit hemma, har

<sida3>

jag merändels vakat om Sommarnätterne, så länge som den ljusa årstiden varat, så att minimum blifvit säkrare observerat än maximum. Sedan höstmörkret infallit hafva potates bladen tjent mig till Thermomäter för minimi observation, om man annars får antaga, att Therm. bör stå vid 0, då frosten biter på Potates bladen.

1840 års Sommare var ett särdeles undantag i afseende på nattfroster. Också var vinden beständigt ifrån Öster. Monne icke detta komma af den

torrka, som förmodligen varit anledningen till oåret i Ryssland? Jag föreställer mig, att en stark hetta öster om oss bör förorsaka Östanvind för oss, och att denna vind enligt finska ordspråket icke kan vara utan regn, är en gammal erfarenhet. En elak kärring slutar ej att träta förrän hon fått gråta ut; och Östanvind, den slutar ej att blåsa, förrän den fått [<blåsa> överstrykt ord] regna ut, lyder finska ordspråket i dålig öfversättning.¹ — Det var en försummelse, att inga växtfrön blifvit samlade förrliden sommar; om väderleken blir någorlunda dräglig, skall jag försöka att godtgöra detta i sommar. Men som väderleken nu är i Maji, tyckes icke sommaren bli mycket lofvande. Mången renkalf torde väl också redan hafva frusit ihjäl. I dag den 24^{de} maji är Islossning i Elfven, och en Svala är synlig, Salix limosa blommar.

Med Högaktning har äran framhärda Herr Professorens och Riddarens

ödmjukaste tjenare.

L. L. Læstadius.

<sida4>

Nattfroster i Karesuando, observerade efter Thermomäter, Potates blad eller andra säkra märken.

1826.	Junii 1. 2. 27; <39> Augusti 8, 14.
1827.	- - - - Julii 30, 31. <30> Ingen frost i Augusti.
1830.	Junii, 18, 19; - - - - - <46> Augusti, 6, 17, 20. etc.
1831.	Junii, 6, 7; - - - - - <67> Augusti, 24, 25, 26.
1832.	Junii 8, 11, 12; Julii, 2; <33> Augusti 19, 20, 25.
1833.	Junii, 11, 12, 14; <32> Julii 16, 18; <18?> Augusti, 6, 8, 10, etc.
1834.	Junii, 1, 2, 5, 18 <32> ; Julii 20; <15?> Augusti 5. - - - -
1835.	Junii 3, 8, 9; - - - <52> - - - Augusti 2, 19, 20. etc.
1836.	Junii, 1, 2, 3, 4, 5, 8; - - <69> - - - Augusti 17, 26. etc.
1837.	Junii, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 25, 28; Julii, 14; <30> Augusti 14, etc.
1838,	1, 2,3, 4, 16, 17,; Junii; för Julii och Augusti, icke observeradt
1839,	Junii, 1, 15; - - - - - <68> - - - Augusti 13. - - -
1840,	ifrån den 31 Maji <98> till den 8 September ingen frost.

¹ Itä ei herkeä tuulemasta ennen kuin sataa eikä akka torumasta ennen kuin itkee

[siffrorna mellan <pilspetsarna> i tabellen troligen skrivna av Wahlenberg]

NB. Thermomätaren vid=0 eller der under; synlig frost på mar[-]ken, eller Potates bladen mer och mindre Skadade; det sistnäm[n]da fenomenet har i synnerhet ofta blifvit tagit till grund för ofvanstående observationer, Alldenstund Thermomätaren icke Alltid blifvit observerad i det afgörande ögonblicket, hvilket icke heller Alltid inträffat i Soluppgången, då denna tid på dagen varit mulen.

NB emellan 2 och 14 Juli synes vara frostriast; derefter i Juli blott få frostnätter, men i Juni och Augusti hela rader af frostnätter [Wahlenbergs anteckning. Jämför handstilen nedan i originalbrevet]

Med Haparanda Stämpel [Stämpel] d. 2. Juni - ankom d. 12 Juni. [Wahlenbergs anteckning]

Nattfroster i Kareland observerade efter Thermomätaren, Potates blad eller andra växer märkta.

1826. Juni 1, 2, 27; ³Augusti 8, 14.

1827. --- Juli 20, 21. ¹³Aug. frost i Augusti.

1830. Juni, 18, 19; --- ⁴--- Augusti, 6, 17, 20. etc.

1831. Juni, 6, 7; --- ⁵--- Augusti, 24, 25, 26.

1832. Juni 8, 11, 12; Juli, 2; ⁷Augusti 19, 20, 25.

1833. Juni, 11, 12, 14; ²Juli 16, 18; ¹⁸Augusti, 6, 8, 10, etc.

1834. Juni, 1, 2, 5, 18; ¹⁵Juli 20; ¹⁵Augusti 5. ---

1835. Juni 7, 8, 9; --- ⁵--- Augusti 2, 19, 20. etc.

1836. Juni, 1, 2, 3, 4, 5, 8; --- ⁵--- Augusti 17, 26. etc.

1837. Juni, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 25, 28; ³⁰Juli 14; ³⁰Augusti 14. etc.

1838. 1, 2, 3, 4, 16, 17; Juni; för Juli och Augusti icke observerad

1839. Juni, 1, 18; --- ⁵--- Augusti 17. ---

1840. ifrån den 31 Maj till den 9 Septembris ingen frost.

NB. Thermomätaren vid=0 eller der under; synlig frost på marken, eller Potates bladen mer och mindre Skadade; det sistnämnda fenomenet har i synnerhet ofta blifvit tagit till grund för ofvanstående observationer, Alldenstund Thermomätaren icke Alltid blifvit observerad i det afgörande ögonblicket, hvilket icke heller Alltid inträffat i Soluppgången, då denna tid på dagen varit mulen.

NB emellan 2 och 14 Juli synes vara frostriast; derefter i Juli blott få frostnätter, men i Juni och Augusti hela rader af frostnätter

Med Haparanda Stämpel d. 2. Juni - ankom d. 12 Juni